

JOODSE VERVOLGING

Uit de verzameling van Emmanuel De Maertelaere

geheel boven: Joodse baby's in het kamp
boven: Het dragen van de gele ster; één van de laatste stappen op weg
gaskamer.

gonnen de Duitsers ook hier de jacht op de joden.

Tussen maart 1942 en augustus 1944 zouden naar schatting 80.000 tot 90.000 joden met een honderdtal konvoien naar uitroeiingskampen zijn gedeporteerd. Slechts weinigen zouden dat overleven.

Het joods verzet

"De beulen van de joden zijn Frankrijks beulen", schreef een joods illegaal blad. Het joodse verzet kon bij de Fransen inderdaad op behoorlijk wat steun rekenen, of het nu civiel, militair, communistisch, gaullistisch of zionistisch was. Het jiddische *maquis* was trouwens bijzonder goed georganiseerd. Voeg daarbij de minder perfecte administratie en de natuur met zijn bergen en bossen, en het wordt duidelijk dat joden in Frankrijk meer overlevingskansen hadden.

De voornaamste zorg van het verzet was zoveel mogelijk joodse kinderen uit de handen van de nazi-beulen te halen of houden. Daartoe werd een volledig net opgezet van onderduikadressen, illegaal vervoer, valse papieren (soms gemaakt met de hulp van ambtenaren), vluchtroutes naar Zwitserland,... Helaas werd een aantal redders en geredden door de Duitsers op heterdaad betrap.

De kerken kantten zich vanaf het begin tegen de antisemitische maatregelen. Sommige religieuze speelden een actieve rol in het verzet, een aantal bekochten dat met hun leven.

Vanaf de tweede helft van 1942 werkte geen enkele organisatie nog

legaal. Wie uit de nazi-klaauwen kon worden gered, belandde haast automatisch in het verzet. En het bleef niet bij het organiseren van ontsnappingsroutes of verbergen van joden. Steeds meer groeperingen gingen over tot de gewapende strijd.

SD

© 1993 OORLOGSCURIOSA

OORLOGSCURIOSA

Op 8 juni 1993 werd in Parijs de 84-jarige René Bousquet, oud-secretaris-generaal van de politie onder het Vichy-regime, vermoord. De dader, een psychisch gestoorde, had in 1987 ook al gepoogd Klaus Barbie, de beul van Lyon, te doden.

Midden 1992 werd Bousquet beschuldigd van misdaden tegen de mensheid. Als hoofd van de politie speelde hij een belangrijke rol in de deportatie van de joden. Zo was hij onder andere verantwoordelijk voor de "Rafle du Vel d'Hiver", d.i. de arrestatie van 12.000 joden in juli 1942. Wegens "diensten aan het verzet" en gebrek aan bewijsmateriaal kwam Bousquet na de oorlog bijna onmiddellijk vrij. Hij maakte carrière in de Banque d'Indochine. Pas in 1991 kon zijn aandeel in de arrestatie en deportatie van de joden bewezen worden.

verschijnt wekelijks

Prijs: 120 Frank

De OORLOGS KRANTEN

Een unieke collectie van oorspronkelijke dagbladen 1940-45

Deel 34

Honger, ziekte, uitputting

Leven in het getto van Warschau

In april 1941 leefden ongeveer 450.000 mensen op de 307 hectaren van het getto te Warschau. Het dagrantsoen van de gemiddelde bewoner bedroeg er slechts 220 calorieën. Ongeveer 100.000 mensen stierven van hongers en ontbering, 370.000 werden vermoord in het getto en in de concentratiekampen.

Een ooggetuige: "Mijn pen is niet in staat de verschrikkingen in de straten van het getto te beschrijven. In mijn geheugen zoek ik naar beelden, bepaalde gebeurtenissen van dit drama, van deze nachtmerrie die vijf jaar duurde, zonder enig medelijden, zonder onderbreking..."

23 mei 1941: Het illegale Informatiebulletin berichtte: "Het isoleren van de joden heeft met name economische gevolgen. Het getto kan alleen nog met zichzelf handel drijven. Er komen geen levensmiddelen uit de buitenwereld. Door het isolement is het smokkelen erg moeilijk."

Zwarte taarten

De voorraad levensmiddelen nam zeer snel af, de prijzen stegen voortdurend. Bontjassen, machines, fototoestellen en elektrische apparaten werden door de gettobewoners spotgoedkoop op de zwarte markt verkocht. Met de schamele opbrengst konden zij een klein beetje van de zeer dure levensmiddelen kopen.

"Er was brood, er waren koeken, er waren zure augurken. Maar wie

gale" handel was bijzonder gevaarlijk en vele jongeren lieten hun leven op de muur: "Kinderen klommen op de gettomuur en staken hun handen uit om het voedselpakket aan te pakken. Plotseling klonk een schot. De politie liet een dergelijke schietkans nooit voorbijgaan. Enkele ogenblikken later werd het bebloede lichaam terug over de muur gooid: een joods lichaam moest immers in het getto begraven worden."

De tegen het arisch gebied gelegen joodse begraafplaats vormde eveneens een belangrijke smokkelroute. "Via de muur werden levensmiddelen en wapens naar de joodse begraafplaats gebracht. De lijkwagens hadden dubbele wanden. Ze waren zo gebouwd dat je dat niet kon ontdekken. Je was natuurlijk bang voor elkaar omdat je niet wist wie er een verrader was. Daarom werd er toen nauwelijks gepraat. Zo ging het elke dag."

Desondanks nam de hongerspectaculair toe. "Je ziet ook vaak stervenden. Elke dag zagen we honderden doden op straat liggen als we 's morgens de deur uitgingen, meestal waren ze van hongersnede

schandeband (een blauwe Davidster op een witte armband), pesteringen, mishandelingen, plunderingen, achtervolgingen in de straten, willekeurige executies. Niemand was nog veilig en alles was strafbaar.

Angst

Maurice Markus: "(...) dat hij joodse vrouwen of meisjes mee naar boven nam, ze daar verkrachtte en 's nachts uit het raam gooid. Ik heb meermalen 's morgens vroeg onder het raam van die patrouilleleider lijk van joodse vrouwen en meisjes zien liggen."

Menasze Tencer: "Ook werden regelmatig individuele mensen doodgeschoten. Mijn zusje, toen twaalf jaar, die binnen het getto bij het hek stond en snoep verkocht, werd zonder aanleiding doodgeschoten."

Irena Rojek: "Voor Kupiecka 18 zette hij enkele dagen later zes of acht vrouwen met hun gezicht naar

OORLOGSCURIOSA

Op zijn 43ste verjaardag trok Heinrich Jöst, sergeant-majoor te Praga, een voorstad van Warschau, met zijn fototoestel naar het getto. Hij maakte binnenopnamen van de hel, beelden die hij zijn hele leven nooit meer zou vergeten.

Jeruzalem, 1988: de foto's van Jöst worden tentoongesteld. Plotseling ziet Ahron Potschnik zijn moeder op één van de foto's (foto hiernaast). Potschnik kan zijn ogen niet geloven: "Ik ben die Duitse soldaat dankbaar omdat hij mij een laatste levensteken van mijn moeder heeft gegeven."

verkocht. Met de schamele opbrengst konden zij een klein beetje van de zeer dure levensmiddelen kopen.

"Er was brood, er waren koeken, er waren zure augurken. Maar wie kon die kopen? Wie kon de zwarte-marktprijzen betalen? Twee kinderen verhongerden vlak voor een bakkerswinkel met een paar stukken taart in de etalage."

De zwarte markt tierde welig. De tram vormde het vervoermiddel bij uitstek om de goederen van het arische deel van de stad naar het getto te smokkelen. Ook de gaten in de gettomuren dienden als doorgeefluik voor de waren. Deze "ille-

ging het elke dag."

Desondanks nam de honger spectaculair toe. "Je ziet ook vaak stervenden. Elke dag zagen we honderden doden op straat liggen als we 's morgens de deur uitgingen, meestal waren ze van honger gestorven. Ze waren togedekt met kranten." Verder waren er verschillende epidemieën, vooral tyfus.

De gouverneur van Warschau liet het niet aan zijn hart komen: "De joden zullen van honger en ellende creperen. Dan blijft er van het hele jodenprobleem alleen nog maar een begraafplaats over."

De terreur in het getto was bijzonder brutaal: het dragen van de

twaaft jaar, die binnen het getto bij het hek stond en snoep verkocht, werd zonder aanleiding doodgeschoten."

Irena Rojek: "Voor Kupiecka 18 zette hij enkele dagen later zes of acht vrouwen met hun gezicht naar de muur, liep vier tot zes meter achteruit en schoot met zijn pistool op elke tweede vrouw."

Toen de "evacuatie" naar Treblinka begon stond er helemaal geen rem meer op het sadisme van de Duitse bewakers. Een minderheid van de overgebleven bewoners probeerde zich te verweren, slechts weinigen ontsnapten aan de dood.

PG

boven: Sergeant-majoor Jäst maakte binnenopnamen van de hel. links: De zwarte markt: een noodoplossing voor de rijken, onverbiddelijk voor de armen.

onder: Naast de tram was de fiets-taxi het vervoermiddel bij uitstek. rechts: De lijken stapelen zich op: 100.000 joden stierven van ontbering.

Wat krijgt u in Deel 36...

Bommen en granaten: het verzet strijdt verder

Bureaus van verplichte tewerkstelling gaan in vlammen op

Jodentreinen worden tegengehouden

De Duitsers zijn woedend en nemen wraak.

Misschien vindt u wel iets in de Vooruit van 7 mei, Het Laatste Nieuws van 9 mei en Het Vlaamsche Land van 20 mei.

Uw document: de pers van het verzet.